

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

Carjevič Aleksej

Premijera 2. decembra 1932

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAN

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 34/II

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 2. decembra 1932

D. S. Merežkovskij: „Carjevič Aleksej“

(Kratka vsebina.)

1. slika. Pozimi leta 1877 v Peterburgu. V hiši bivše carice Marfe, pri carjeviču Alekseju. Stari in betežni pisar Dokukin, pravoverni pristaš Starorusov, oznanja prihod Antikrista, pripravlja z drugimi vred upor proti novim Petrovim reformam in prosi carjeviča za pomoč. Aleksej mu jo obljubi in ga odslovi.

Stara Marja svari pred ovadui, s črnim sovraštvom govori o carju Petru, v sveti jezi prekolne Peterburg, ustanovitev carja Petra.

Nastopi Marfa, vdova po Petrovem polbratu Feodorju. Pol slepa in pol blazna pripoveduje — ob svitu sveč, na carskem stolu — strahotne sanje o carju Petru, Nemu, soldatu-kanonirju, o carju Petru — Antikristu.

2. slika. — V delavnici carja Petra. Car opominja in kliče na odgovor svojega sina zaradi lenosti, nemarnosti, pajdašenja z zarotniki. Carevič se odpove prestolu. Peter zdivia in zagrozi Alekseju z alternativo: ali naturo izpremeniti ali pa v samostan. Aleksej se mu roga, Peter zbesni, toda močan bolezenski napad ga prisili, da se odstrani iz sobe. Aleksej sprevidi, da je ves trud približanja zaman.

3. slika. — V sobi carjeviča Alekseja. Carjevič se je udal pijači. Očeta se boji, premišlja kaj bi storil. Senator Dolgorukij in admiralitetni svetnik Kikin ga pregovarjata za beg. Aleksej se odloči, da pobegne. V Napoli, v Italijo, k avstrijskemu cesarju.

4. slika. — V Napoliju, v trdnjavi Sant-Elmo. Carjevič živi tu sam s svojim dekletom, Finlandko Jevrosinjo. Ž njo sanja o bodočem carju in bodočem carstvu. Iz sanj ga prebudé Petrovi odposlanci: na čelu vsem senator Tolstoj. Car Peter zahteva sinovo izročitev in vrnitev, sicer grozi avstrijskemu cesarju z vojno. Avstrijski cesar sam zahteva odstranitev deklina Jevfrosinje. Zanka okoli carjevičevega vratu postaja vedno ožja.

5. slika. — V isti sobi. Zdrava, koketna Jevfrosinja se je mehkužnega Alekseja naveličala. Izzove in razjari ga do skrajnosti. Z demoničnim manevrom razpali carjeviču strast, omami ga s svojo lepoto in mu v objemu izviije zatrdilo, da se povrne v Peterburg k očetu. Nakana Tolstega se je posrečila.

6. slika. — Spet v Petrovi delavnici. Peter ostro prijema in zaslišuje Alekseja zaradi raznih pisem, ovadb in zarot, Jevfro-sinja ga neusmiljeno izda. Carjevič vidi, da je vse izgubljeno. S skrajnim naporom vseh moči se vzdigne nad očeta in ga prekol-ne. »Carsko kri ti prvi preliješ na morišču in ves naš rod pogine v krvi, ti zver, zločinec, krvoses, antikrist!« Tolstoj in kapitan Rumjancev pobesnelega Alekseja odvedeta, Peter pa se zgrudi pred sveto podobo: »Usmili se, usmili se, o Gospod! Reši me od krvi, o Bog zveličanja mojega!«

7. slika. — V ječi Petropavlovske trdnjave. Razbičanega carjeviča lečita nemška zdravnik Blumentrost in Arenheim. In Blumentrost označuje carjevo osebnost: ne človek, marveč: pol zver — pol bog.

Senator Tolstoj s hinavsko igro izvabi bolnemu in izmučenemu Alekseju podpis samoobtožbe in priznanja krivde.

Oče obišče zadnjič svojega sina in se od njega poslovil...

Carjevič pa se, v družbi obeh zdravnikov, raduje očetovega oproščenja, poslavlja se, napija svojemu očki, Petru Velikemu in Veliki Rusiji... »Glejte, kakó lepo zahaja solnce! Tako naj zaide tudi naše življenje! Naj bo življenje, naj bo smrt, vse za Gospoda! Tudi ko bi hodil po dolini smrtnih senc, ne bojim se zlega, ker Ti si z menoj! Blagoslavljaljaj, duša moja, Gospoda, se-daj in na veke vekov!«

8. slika. Aleksej na mrtvaškem odru. Ob vznožju krste se pogovarjata oba zdravnika:

Arenheim: Zmagala je torej zver.

Blumentrost: Ne vem. Zdi se mi, da nista zmagala ne zver, ne Bog, ampak da je zmagal človek. Strašno je bilo pogledati na carjev obraz. Ne bo dolgo, ko pojde za njim.

Arenheim: A kaj poreče narod?

Blumentrost: Nič ne poreče.

Arenheim: Pa je tako ljubil carjeviča.

Blumentrost: Ljubil ga je nekaj časa, potem pa ga je nehal ljubiti. Sužnji ne znajo ljubiti. Nizkotna zemlja, nizkoten narod.

Arenheim: Ne govorite tako. Recite rajši: n j e g o v a zem-lja, n j e g o v narod. Carjevič je bil vendar...

Blumentrost: Svetnik? Da, strašna je ta ruska svetost. Kratko-malo, recimo, takole: nezapopadljiva zemlja, nezapopadljiv narod.

Peter (vstopi): Pustite me samega.

(Vsi odidejo. Peter sam, pristopi h krsti, se pred njo pokloni do tal, križa in poljubljuje mrtvega Alekseja na glavo. Nato pristopi k pultu in odpre psalter. Čita.)

»Gospod, v srdi svojem me ne pokori in v togoti svoji me ne kaznuj, zakaj pšice tvoje so se zabodle vame in težko me tlači roka tvoja. Nič zdravega ni na mesu mojem zavoljo srda tvojega, miru ni v kosteh mojih zavoljo greha mojega. Zakaj krivice moje mi presežajo glavo, kakor težko breme me tlačijo, pretežke so zame.« (Se spusti na kolena in stegne roke, roke proti Aleksejevemu trupu.)

»Aljoša, detece moje, sinček moj prvorojeni! — Izak moj ljubljani! ... Ovna mi nisi poslal, Ovna mi nisi poslal, o Gospod! Nisi mi prizanesel! Sinovsko kri, carsko kri sem jaz prvi prelil na morišču in ta kri pade od glave na glavo do poslednjih carjev in ves naš rod pogine v krvi. Ne dopusti, ne dopusti, o Gospod! Naj pride njegova kri na mojo glavo, zgolj na mojo glavo! Kaznuj mene, o Bog — a usmili, usmili, usmili se Rusije!«

Fr. L.:

Jubilej je minil ...

(Bojanu Pečku ob petindvajsetletnici.)

Petindvajset let slovenskega odrskega dela je kakor petindvajset let zasanjanega življenja: vsako leto pričakujemo končnega sproščenja in onega lepega, kar končno vendarle mora priti — a ne pride nikoli.

Petindvajset let živeti v vlogah drugih in jih odkrivati drugim, pri tem zatajevati samega sebe, nositi dve krinki, zdaj za smeh, zdaj za jok, se na sleherno iztočnico vsega izpremeniti, se potvoriti in vsemu navkljub, i življenju i nadlogam časa, sam svoj ostati: to se šele pravi ostati zvest umetniškemu poklicu, ki je ovenčan s sladkim trnjem in grenko lovoriko. Kakor je naše življenje.

Toda — nejunaški dobi v brk — ostati vesel, zase in še bolj za druge, ki jim je veselje v zdravilo, to je največji božji dar gledališkega komika — kot je naš Bojan Peček.

Jubilej je minil v Operi. Mi pa se ga spominjamo kot nekdanjega člana Drame. Spominjamo se rojenega igralca, ki mu je bila vsaka kreacija lahka, sama od sebe razumljiva. S prešerno lahkoto je odigral vloge, ki bi bile marsikomu trd oreh. Spominjamo se na Tesmana (H. Gabler), na Zlodeja (Pohujšanje), na Tobijo (Kar hočete) in na mnoge druge pristne Shakespearске figure (iz Zimske pravljice, Ukročene trmoglavke in dr.).

Kako je zaigral in zaživel Liliomov krik: »Otroka bom imel!« Koliko radosti, solza in bridkega smeha je bilo v tem stavku!

Hvalimo ga kot da je umrl. Ne, saj je med nami, ves naš in ves Vaš, zase malo, za druge ves živi, poje in igra.

Oče Danilo mu je čestital z besedami: »Prišel si iz Drame, vrni se zopet v Dramo!«

Razno

Francoska premiera v Pragi. Alfred Savoir, priznani francoski pisatelj veseloigre, je krstno predstavo svojega najnovejšega dela »Le couple« (Par) zaupal praškemu »Stanovskemu gledališču«. Prišel je sam v Prago, da bi prisostvoval temu dogodku, ki je v gledaliških krogih pač povsem izjemen. Gledali-

šče je bilo seveda razprodano, razigrana publika je avtorja neštokrat navdušeno priploskala pred zastor. Savoir-ja je zelo ugodno presenetilo, s kolikim razumevanjem so se igralci poglobili v njegovo delo.

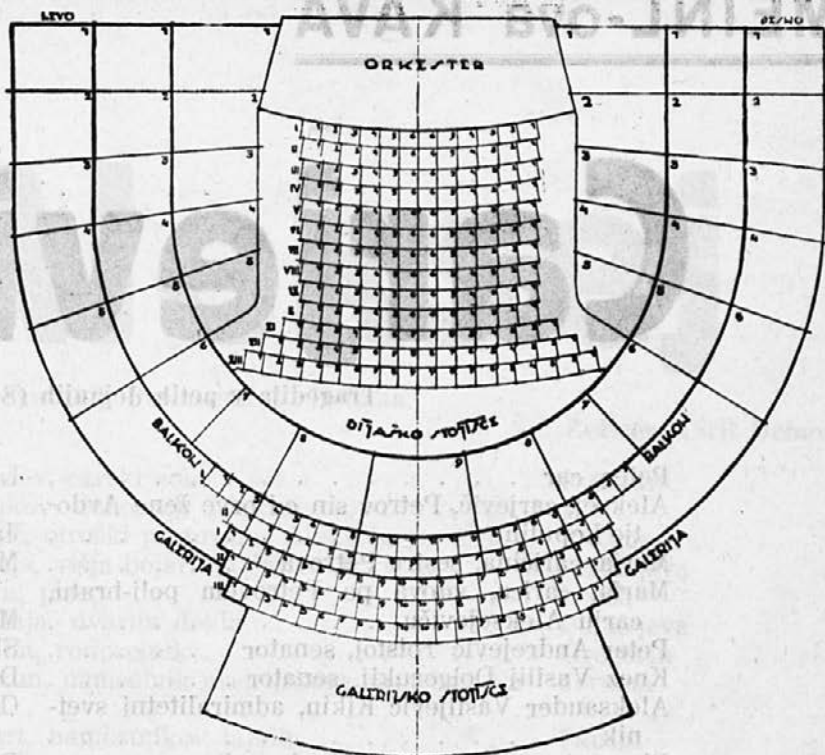
Ravnatelj bratislavskega gledališča, Jarno, o letošnji gledališki sezoni: Splošno se sliši, da publika ne čuti več toliko potrebe po gledališču. Jaz pa ne mislim tako. Lansko leto sem se celo prepričal, da je zanimanje zanje poraslo. Vsakdanjost in tako zvano poslovno življenje je dobilo še neprijaznejše lice, in človek morda še nikoli ni imel tolike potrebe, da se vsaj za košček dneva otrese morečih skrbi. Pri tem je vse eno, ali se odloči publika za športne prireditve, za kino ali gledališče, gre se pač razvedrit tja, kjer zmore vstopnino. Dosedanji slab obisk v letošnji gledališki sezoni ne sme veljati kot merilo, povzročilo ga je milo jesensko vreme. Publiki, ki hoče seveda pred vsem potolažiti svojo veliko žejo po svežem zraku, vleče na razna športna igrišča, na izlete v bližnjo okolico in na hribe, kar pa s poslabšanjem vremena odpade. Ni se treba že vnaprej bati, da bo letošnja zima gledališču mačeha.

Največjo skrb povzroča dandanes gledališkemu ravnatelju pravilna kalkulacija cen. Mora jih postaviti zelo previdno, ker so se stroški ledališkega obrata zvišali, kupna moč publike pa je ostala kvečjemu enaka, če se že ni zmanjšala. Poleg vzdrževanja umetniške višine, je ta skrb največja. Publiki se hoče gledališča, treba je le najti pravo bazo, da ji je omogočeno.

Bourdet-ovo najnovejše delo »La fleur des pois« (Grahov cvet) je karikatura družbe. Gospodarsko propadla princesinja predstavlja in seznanja proti nagradi ljudi v ekskluzivnih salonih. Mlada, bogata vdova in avtomobilski industrijalec sta njena gosta; vdovi se hoče častilcev, tovarnar pa išče odjemalcev v višjih krogih. Najvažnejša osebnost v teh krogih je vojvoda Anški, ki v ljubezni ni nič kaj ortodoksen. Ko vidi industrijalca, v ljubezenskih rečeh neizkušenega, opusti takoj svojega dotedanjega ljubčka in začne dvoriti industrijalcu. Toda ta je v sentimentalnem oziru ortodoksno usmerjen in ne kapitulira. Čeprav vojvoda ne čuti nobenega nagnjenja do žensk, mu ne preostane nič drugega, kot da si izbere mlado vdovo za izvoljenko; domneva namreč, da industrijalec damo ljubi, pa se moti. Nad vojvodo se radi tega zgraža ves svet iz visokih krogov, ker se je tako izneveril njihovemu intimnejšemu čustvovanju. Dejanje je mršavo, dialog pa, kakor pri Bourdetu vedno, sijajen in vesel. Da ni dejanje mnogokrat naravnost ostudno, bi nudilo izvrstno zabavo. Publika sledi avtorju le takrat, če so ji čustva znana. Je pa nerazumljivo, zakaj se vojvoda Anški zaljubi baš v industrijalca. Ni gotovo, ali bo doseglo novo Bourdet-ovo delo, kljub krasnim dialogom, znaten uspeh. Rč.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

Carjevič Aleksej

Tragedija v petih dejanjih (8 slikah). Spisal D. S. Merežkovskij. Poslovenil V. Hetman.

Režiser: Ciril Debevec.

Peter, car Levar
 Aleksej, carjevič, Petrov sin od prve žene Avdotje Loputine Jan
 Marja, caričina, sestra Petrova Medvedova
 Marfa, carica, vdova po Petrovem poli-bratu, carju Aleksejeviču Maria Vera
 Peter Andrejevič Tolstoj, senator Skrbinšek
 Knez Vasilij Dolgorukij, senator Drenovec
 Aleksander Vasiljevič Kikin, admiralitetni svetnik Cesar
 Blumentrost, carjev osebni zdravnik Debevec

Rumjancev, carski sel Potokar
 Otec Jakov, duhovnik Alekseja Plut
 Afanasijč, otroški pestovalec Alekseja Bratina
 Sunduleja, višja bojarinja carice Marfe Rakarjeva
 Dokukin, pisar Lipah
 Jevfrosinja, dvorna dekla Boltarjeva
 Arenheim, ranocelnik Gregorin
 Grof Daun, namestnik avstrijskega cesarja v Napoliju Jerman
 Weingart, namestnikov tajnik Sancin
 Vaska, sluga Murgelj

Dejanje se vrši v Petrogradu in Napoliju med leti 1717.—1718. — Prva slika: V Petrogradu, v hiši Marfe Matjejeвне. — 2. in 6. slika: V zimskem dvorcu v delavnici carja Petra. — 3. slika: V hiši Alekseja. — 4. in 5. slika: V Napoliju, v trdnjavi Sant-Elmo. — 7. in 8. slika: Jetniška celica v Petropavlovski trdnjavi.

Po 1., 3., 5. in 8. sliki kratki odmor.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po pol 23.

Parter: Sedeži I. vrste Din 32—
 „ II. - III. vrste „ 30—
 „ IV. - VI. „ „ 27:50
 „ VII. - IX. „ „ 25:50
 „ X. - XI. „ „ 23:50
 „ XII. - XIII. „ „ 21:50

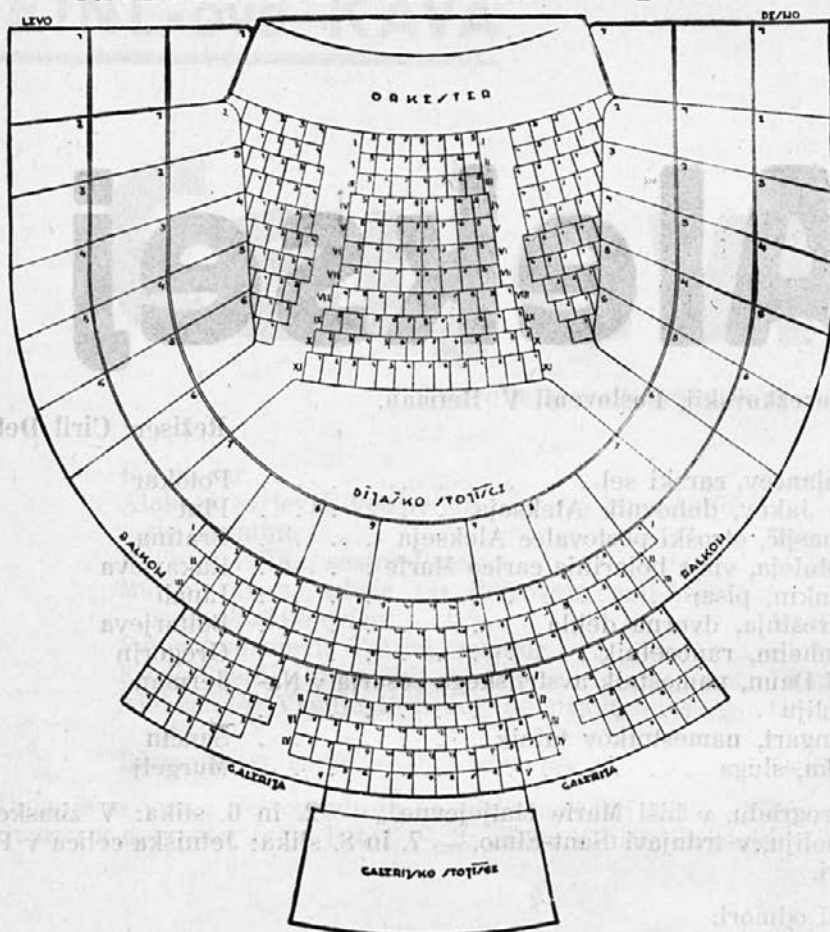
Lože v parterju: Din 108—
 I. reda „ 108—
 „ II. „ „ 128—
 II. reda „ 76—
 „ III. „ „ 81—
 „ IV. „ „ 22—
 „ V. „ „ 27—
 „ VI. „ „ 16:50

Balkon: Sedeži I. vrste Din 21:50
 „ II. „ „ 18:50
Galerija: „ I. „ „ 15—
 „ II. „ „ 12:50
 „ III. „ „ 10:50
 Galerijsko stojišče „ 2:50
 Dijaško stojišče „ 5:50

Predpisana taksa za penzijski fond je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene